

Tiyatroya dair

Çok sevindirici haberler

Konservatuvar

Bu tiyatro mevsimi, daha doğrusu, 1946 senesi tiyatromuz için sayılı bir sene olacağı benziyor. Her taraftan vâdesi bu tarih olan güzel, sevindirici haberler geliyor. Bu yazımı bunları okuyucularına bildirmeye ve onları tiyatromuzun bu sevincine iştirak ettirmeye hasredeceğim.

Sevindirici haberlerin ilki ve en müspetli şüphesiz Konservatuvarımızın tiyatro kısmının açılması teşebbüsüdür.

Mevzuun kolayca anlaşılması için kısa bir tarihçe yapayım: İlk teşebbüsü operatör Cemil Paşa yaptı. 1914 te, daima şükranla anacağımız, Antoine'ı bir tiyatro mektebi kurmak üzere İstanbul'a getirtti. Müessesesi, «Konservatuvar» kelimesini aynen almak zamane zihniyetine uygun gelmediğinden, «Darülbedayi» adile kuruldu. Kısa bir fasıldan sonra oldukça parlak bir şekilde faaliyete başladı ve devam etti.

Operatör Cemil Paşa Antoine'ı getirterek tiyatromuza ilk büyük hizmeti yapmıştı. Tiyatromuzu esaslı bir şekilde teşkilâtlandırmaya çalışan Muhiddin Üstündağ oldu. Bugünkü Şehir Tiyatrosu onun eseridir. Lütfi Kırdar'ın tiyatromuza hizmeti ise daha az olmayacak. Onu «alaylı» haktan çıkarmak, bu suretle sahnemizi yalnız tiyatro mektebi mevzularına hasretmek olacak. Bu suretle yalnız Belediye Reisi olduğu İstanbul'da de-

ğil, bütün büyük şehirlerimize hizmet etmiş bulunacak. Dahası var. İsmi, Türk tiyatrosunun kurulmasına hizmet edenler sırasında da anılacak. Çünkü biraz aşağıda göreceğimiz gibi bugün tiyatromuz talimatnamesizlikten, Türk tiyatrosunun kuruluşuna hizmet etmek, Türk Tiyatrosu olmak şerefinden mahrum kalmaktadır.

Kimsenin hakkını yemek istemem. İtiraf ederim. Bugün tiyatromuz çalışıyor. Tashihi zaruri bir çok kusurlar üzerinde inat ederek, bir çok imkânlardan mahrum kaldığı halde de,

ortaya bir şeyler koyuyor. Fakat tiyatromuza hiç bir yeni kıymet kazandırmıyor. Tiyatromuz bugün kendisini rakipsiz sandığı için bunu bir mahzur saymıyabilir. Yarın tiyatromuzun artacak sayısını nasıl karıştılayacağız? Ona muhtaç olduğu unsurları nasıl temin edeceğiz?

Tekrar edeyim. Bu bir bütçe işi değildir. Bir şehir işidir. Şehir Meclisi âzalarının şehre borçlu oldukları bir iştir.

Darülbedayi ile kurulan musiki kısmı ise, bilâhare «Darülelhan» adıyla

istiklâlini temin etti. Bugün de Konservatuvar olarak yaşıyor. Hele Sadettin Arel iş başına geçeli gürbüzleşti bile.

Sayın Sadettin Arel Konservatuvarı islahatı memur edildiği zaman gözüne çarpan ilk garabet burada bir tiyatro kısmının bulunmaması oldu. 1944 te, ilk işlerinden biri olarak, onun ihyasına çalıştı. Fakat yazık ki muvafak olamadı.

Yedi aylık 1945 bütçesinde de tabiatle Konservatuvar kendisine bir yer bulamadı. Konservatuvar tiyatrosunun yeri 1945 bütçesinde gözüküyor.

Konservatuvarın bu ihmal edilmez noksanı tamamlanması, ismine lâyık bir hale gelmesi şüphesiz biraz da para meselesidir. Fakat eminim ki yalnız bir para meselesi değildir.

Selâm Nûzhet Gerçek
(Arkası 7 inci sayfada)

